

Metadata (Disse metadata er kun synlige i wordudgaven)

Titel:Artsbeskyttelse

Beskrivelse: Beskyttelsen af dyre- og plantearter beskrives specielt med henblik på betydningen af reglerne for den almindelige landbrugsdrift

Nøgleord: bilag IV artsfredning dyre- og plantearter Nummer: [Nummer]

Informationsserie: [Historisk informationsserie]

Listekode: 16000240, 12100150

Artsbeskyttelse og landbrugsdrift

Der bliver ofte omtalt beskyttede arter, fredede arter eller bilag IV-arter. Men hvilken beskyttelse er der tale om for forskellige planter og dyr og hvad betyder det for landbrugsdrift?

Markfirben. Kilde Miljøstyrelsen

Hvad gælder f.eks. for markfirben og andre beskyttede dyr og planter?

Denne artikel søger at beskrive det noget komplekse regelsæt og betydningen af det i forhold til almindelig landbrugsdrift. Artiklen har ikke fokus på myndighedernes behandlinger af ansøgninger.

Det fremgår af [SVANAS, nu Miljøstyrelsens hjemmeside](#): *Reglerne om beskyttelse af bilag IV-arter indebærer, at land- og skovbrug skal tilrettelægge deres aktiviteter, så levevilkårene for dyrene ikke forringes.*

I det følgende vil det blive forsøgt at give en mere nuanceret fremstilling af reglerne.

Artiklen er bygget op, så reglerne først beskrives emnevis. I slutningen af artiklen findes oversigt over hvilke arter, der er beskyttede og over de konkrete regler.

Eksempler på beskyttelse

For Stor Vandsalamander er der beskyttelse både for arten og for dens yngle- og rastepladser mens der for Lille Vandsalamander alene er en beskyttelse af arten. Tilsvarende forskel gælder, hvis man eksempelvis sammenligner beskyttelse af et markfirben med beskyttelsen af snoge.

Alle fugle er beskyttede, men på forskellig måde. For nogle fugle er der fastsat jagttider. Der er ingen generel beskyttelse af yngle- og rasteområder for fugle, men der er forbud mod forstyrrelser mv. og beskyttelse af redetræer, fuglereder og æg.

Nogle planter er beskyttede på den måde, at de ikke må plukkes mv., mens andre planter alene er beskyttede mod beskadigelse eller fjernelse fra voksestedet.

Indhold

Oversigt over reglerne

Oversigt over bilagene i de forskellige love og bekendtgørelser

Elementer i beskyttelsen

Forbud mod beskadigelse og ødelæggelse af yngle- og rasteplasser

Forsætlige forstyrrelser med skadelig virkning for arten eller bestanden

Forsætligt drab eller indfangning mv.

Forsætlig beskadigelse af fuglereder. Æg må ikke forsætligt ødelægges eller beskadiges. Forsætlig plukning mv. af vildtvoksende planter eller forbud mod beskadigelse eller fjernelse fra voksestedet Beskyttelse af redetræer

Generelt om samspil mellem reglerne

Dispensation

Vejledninger

Forvaltningsplaner

Tilskud

Erstatning

Tilsyn

Konsekvenser

Krydsoverensstemmelse

Oversigt over indholdet i bilagene

Retsgrundlaget

Oversigt over reglerne

Reglerne om artsbeskyttelse fremgår af følgende lovgivning:

- Naturbeskyttelsesloven
- Lov om jagt og vildtforvaltning, benævnt jagtloven
- Bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, benævnt habitatbekendtgørelsen
- Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, benævnt artsbekendtgørelsen.

I denne artikel gives en juridisk oversigt over artsbeskyttelse i relation til landbrugsvirksomhed.

Artsbeskyttelse er kompliceret, fordi det i et vist omfang hviler på borgernes egne handlinger. Det er ligeledes kompliceret, fordi der ikke er et hverken let tilgængeligt eller juridisk entydigt datagrundlag.

Der kan generelt henvises til siden om [beskyttede arter](#) på SVANAS, nu Miljøstyrelsens hjemmeside, hvor der også kan søges nærmere oplysninger om de beskyttede arter, herunder arternes udbredelse. Det skal dog understreges, at de enkelte arter er beskyttede, uanset hvor de findes.

Mange arter er beskyttede i kraft af beskyttelsen af de naturtyper, hvor de findes lige som beskyttelsen indgår som en del af myndighedsbehandlinger af ansøgninger mv. Habitatbekendtgørelsen har således betydning for myndighedernes behandling af visse sager. Habitatbekendtgørelsen har ikke direkte

betydning for almindelig landbrugsdrift eller ændringer heri, som ikke forudsætter en myndighedsbehandling.

Denne artikel har fokus på almindelig landbrugsdrift mv., som ikke forudsætter myndighedsbehandling og her er det altså de øvrige bestemmelser, der gælder. Bestemmelserne findes nedenfor i faktaboks 2 til 7.

Bestemmelserne har i et vist omfang baggrund i fuglebeskyttelsesdirektivet, habitatdirektivet, Bern-konventionen, Biodiversitetskonventionen mv. Disse direktiver mv. er omtalt på SVANAS, nu Miljøstyrelsens, [hjemmeside](#), hvortil der henvises.

Oversigt over bilagene i love og bekendtgørelser

De dyr og planter, der er beskyttet efter bestemmelserne i de nævnte love og bekendtgørelser, fremgår af bilag til disse, bortset fra vildtlevende fugle, der alle er beskyttede, dog på forskellig måde. Der er et vist overlap mellem både bestemmelserne og bilagene, (men der er også forskelle).

Bilag 3 til naturbeskyttelsesloven svarer til habitatdirektivets bilag IV, inklusiv bilag II, se næste afsnit, for arter, der er naturligt hjemmehørende i Danmark samt habitatbekendtgørelsens bilag 11 for så vidt angår pattedyr, krybdyr, padder, fisk og insekter. Bilag 3 til naturbeskyttelsesloven omfatter således ikke planter.

Habitatdirektivets bilag II omfatter de dyre- og plantearter, hvis bevaring kræver udpegning af særlige bevaringsområder, dvs. Natura 2000-områderne. Direktivets bilag IV omfatter arter, der er beskyttede overalt.

Jagtlovens bilag 1 svarer ligeledes til habitatdirektivets bilag IV, inklusiv bilag II og habitatbekendtgørelsens bilag 11 for så vidt angår pattedyr (småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler). Jagtlovens regler om artsbeskyttelse omfatter også fugle, selv om de ikke fremgår af bilaget, da fugle direkte er nævnt i lovens paragraffer.

Artsfredningsbekendtgørelsens bilag 1 omfatter med understregning vildtlevende dyr på habitatdirektivets bilag IV. Artsfredningsbekendtgørelsen omfatter en række andre dyr og planter. Der kan eksempelvis nævnes snog.

Bilag 2 til artsfredningsbekendtgørelsen omfatter planter på habitatdirektivets bilag IV samt en del andre. Habitatbekendtgørelsens bilag 11 er en fortegnelse over i Danmark naturligt hjemmehørende arter omfattet habitatdirektivets bilag IV

Begrundelsen for, at bilagene omfatter mere end habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet er foruden de nævnte konventioner også den danske Rødliste over udryddelsestruede eller allerede forsvundne arter. Rødlisten omtales ikke nærmere her, da der ikke er knyttet regulering direkte til denne. Der henvises i øvrigt til oversigten over indholdet i de nævnte bilag senere i artiklen.

Elementer i beskyttelsen af dyr og planter

Artsbeskyttelsen kan opdeles i 6 grupper

1. Forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder
2. Forsætlig forstyrrelse med skadelig virkning for arten eller bestanden
3. Forsætligt drab eller indfangning mv.
1. 4. Forsætlig beskadigelse mv. af fuglereder og æg5. Forsætlig plukning mv. af vildtvoksende af bilag IV-planter og forbud mod beskadigelse eller fjernelse fra voksestedet af andre beskyttede planter

6. Beskyttelse af redetræer.

Der er i et vist omfang tale om dobbeltbestemmelser mellem de nævnte love og bekendtgørelser.

2. Forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder

Bestemmelsen findes i naturbeskyttelseslovens § 29 a, samt § 6a i lov om jagt og vildtforvaltning, se faktaboks 4 og 6 og har baggrund i Habitatdirektivets artikel 12, se faktaboks 1.

Et yngleområde er et område, som er nødvendigt for

- Parring
- Æglægningssted
- Opvækst af unger

Et rasteområde er et område, hvor arten i eller udenfor yngletiden:

- Opholder sig for at hvile, sove eller overvintre (dvale)
- Opholder sig i skjul, evt. flere dyr sammen
- Opholder sig f.eks. for at opfylde vigtige livsfunktioner (som f.eks. solopvarmning eller lign.)

For at områder kan betegnes som yngle- eller rasteområder, skal områderne regelmæssigt anvendes af arten. Der kan dog godt gå halve eller hele år mellem, at arten benytter lokaliteten. Det er for eksempel tilfældet, hvis stedet kun bliver brugt til vinterhi.

Formålet med forbuddet er at bidrage til at sikre arternes og bestandenes bevaringsstatus. Forbuddet kan betragtes som overholdt, hvis yngle- og rasteområder og bestande opretholdes på samme niveau som hidtil. Beskyttelsen skal vurderes i forhold til opretholdelsen af områdets fortsatte økologiske funktionalitet.

Forbuddet omfatter også gradvise forringelser, f.eks. hvis der gradvis som led i skovdriften ryddes krat i en skov, hvor der forekommer hasselmus, eller hvor vandstanden i råstofgrave successivt hæves efter endt gravning, så vandhullerne bliver for dybe og kolde til f.eks. grønbroget tudse.

Når det skal afgøres, hvilke menneskeskabte aktiviteter, der kan forringe eller beskadige yngle- eller rasteområder, er det kun aktiviteter, hvor der er årsagssammenhæng mellem den uagtsomme handling og skadevirkningen, eksempelvis fældning af krat med hasselmus eller dræning af en sø med ynglende padder. Beskadigelser eller ødelæggelser, som er et resultat af diffuse påvirkninger fra mange kilder, er ikke omfattet.

Forbuddet indeholder ingen handlepligt, hvorfor forringelser som følge af ophør af anvendelsen af et område til f.eks. græsning, så området gror til, ikke er omfattet. Bestemmelsen omfatter heller ikke naturskabte (dvs. ikke-menneskeskabte) eller hændelige beskadigelser, f.eks. naturkatastrofer.

Spontane og tilfældige forekomster af arter i områder, der ikke regelmæssigt udnyttes af arten, f.eks. strejfer af bilag IV-arter fra andre lande, er ikke beskyttede.

Yngle- og rasteområder er ikke kortlagte. Der kan søges oplysninger om artens forekomst hos kommunen eller SVANAS, nu Miljøstyrelsens [hjemmeside](#).

Det er gjort gældende, at EU-domstolens dom i C-98/03 understreger, at forbuddet ikke er begrænset til forsætlige handlinger. Tyskland havde i en bestemmelse om anvendelse af pesticider anført: "Under forudsætning af at dyr, herunder de områder, hvor de bygger rede, yngler, lever eller søger tilflugt, og planter, der er særligt beskyttede, ikke udsættes for forsætlig beskadigelse.." Tyskland mente ikke, at bestemmelsen stillede krav i forhold til uforsætlige handlinger og hvis dette var tilfældet, ville det være i strid med proportionalitetsprincippet. Dette fik Tyskland ikke medhold i.

Der kan ligeledes henvises til [Hamster-dommen](#), EU-domstolens dom C-383/09, Den europæiske hamster, hvor det angives, at der skal være en klar årsagssammenhæng for at aktiviteten vurderes at kunne beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for den nævnte art. Det fremgår således af præmis 38: For så vidt angår handlingsprogrammet for perioden 2008-2010 vedrørende begrænsning af nitratforurening og dets påståede utilstrækkelighed har Kommissionen under alle omstændigheder ikke i tilstrækkelig grad godtgjort, at der er en sammenhæng mellem anvendelsen af nitrat i landbruget og beskadigelsen eller ødelæggelsen af yngle- eller rasteområder for den nævnte art. Det fremgår af dommen, at mindst 22 % af afgrøderne skal være gunstige for den europæiske hamster, dvs. 2 % lucerne og 20 % korn, for på sigt at opnå en bæredygtig bestand. Det fremgår af præmis 29, at Kommissionen ikke har bestridt, at de såkaldte miljøvenlige landbrugsforanstaltninger, der blev vedtaget med henblik på at opnå målet på 22 % afgrøder, der er gunstige for den omhandlede art, navnlig den økonomiske støtte, som landbrugerne har modtaget med henblik på at give forrang til lucerne- og vinterkornafgrøder, vil kunne dreje landbrugspraksis i en for denne art mere gunstig retning, men det fremgår imidlertid af sagsakterne, at målet om 22 % afgrøder, der er gunstige for denne art, den 5. august 2008 kun var opfyldt i et af de tre prioriterede indsatsområder, der desuden kun udgør 2 % af de for den europæiske hamster gunstige leveområder.

Dommens resultat var derimod, at det følger af målet fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra d), idet den ikke har etableret et program med foranstaltninger til streng beskyttelse af arten den europæiske hamster.

Der er ikke fra hverken Frankrigs, EU-Kommissionens eller Domstolens side antydninger af, at landbruget har misligholdt forpligtelser i forhold til habitatdirektivet ved at øge andelen af arealer, der dyrkes med majs eller andre afgrøder, der ikke er gunstige for bevarelsen af en bæredygtig bestand.

Situationen kan være en anden på ekstensivt udnyttede arealer, hegn og stendynger mv.

Det er således væsentligt at være opmærksom herpå f.eks. i forbindelse med braklægning mv. og søge rådgivning om afværgeforanstaltninger.

Det må således konstateres, at en medlemsstat er forpligtet til i lovgivningen at implementere direktivet fuldt ud og således ikke begrænse bestemmelsen til uforsætlige handlinger. Medlemsstaterne skal følge op med initiativer, der sikrer en konkret og ikke bare formel efterlevelse af direktivet.

Det må på den anden side konstateres, at der ikke foreligger en kortlægning og at borgerne ikke er pålagt en undersøgelsespligt eller på anden måde pålagt forpligtigelser. Derfor kan det med nogen forsigtighed konstateres, at bestemmelsen de facto i nogen grad synes at være begrænset til forsætlige handlinger.

Der findes ikke SEGES bekendt nærmere dansk praksis for forståelsen af disse bestemmelser

3. Forsætlige forstyrrelser med skadelig virkning for arten eller bestanden

Formålet med bestemmelsen er at undgå forstyrrelser, der har skadelig virkning for arten eller bestanden.

Bestemmelserne om forsætlige forstyrrelser fremgår af naturbeskyttelseslovens § 29 a, se faktaboks 4. Der findes tilsvarende bestemmelse i § 7 i lov om jagt og vildtforvaltning, se faktaboks 6. Bestemmelsen har baggrund i Habitatdirektivets artikel 12 b) og c), se faktaboks 1 og Fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 d), se faktaboks 2.

Forstyrrelser er ikke defineret i direktiverne. Begrebet omfatter f.eks. visuelle forstyrrelser, støj, rystelser og lignende. Forbuddet omfatter alene forstyrrelser med skadelig virkning for arten eller bestanden. De behøver ikke at have direkte effekt på enkeltindivider af den beskyttede art, men kan eventuelt have en indirekte effekt ved f.eks. at tvinge et individ til at bruge energi på flugt. Sårbarheden over for forskellige former for forstyrrelser varierer fra art til art og over året. Der skal anvendes en artsvis vurdering af forstyrrelserne, og lægges særlig vægt på de forstyrrelser, der rammer i de mest følsomme perioder (yngletiden, på overvintringspladser m.v.).

Forbuddet omfatter alene forstyrrelser med skadelig virkning for arten eller bestanden, hvilket ifølge Europa-Kommissionens vejledning om Habitatdirektivets art. 12, omfatter forsætlige forstyrrelser, der er skadelige for arten eller bestanden, f.eks. ved at have negativ effekt på overlevelseschancerne for en bestand eller dens evne til reproduktion eller dens reproduktionssucces. Hvis forstyrrelsen medfører en indskrænkning af artens eller bestandens udbredelsesområde, er det som altovervejende hovedregel en overtrædelse af forbuddet.

Forbuddet omfatter alene *forsætlige forstyrrelser* af dyrearter. Betingelsen om forsæt betyder, at der skal være forsæt til den forstyrrende virkning, eller at den forstyrrende aktivitet gennemføres med viden eller formodning om, at arten findes i området og vil kunne have forstyrrende virkning. Strafbarhed forudsætter herudover, at den har negativ virkning for arten eller bestanden.

I forbindelse med bestemmelsens indførelse som krydsoverensstemmelseskrav i 2012 udtalte

Naturstyrelsen:

Det er vigtigt at være opmærksom på, at en overtrædelse kræver, at en forsætlig forstyrrelse har givet anledning til en skadelig virkning for arten eller bestanden. Der skal som udgangspunkt meget til, før en forsætlig forstyrrelse har en skadelig virkning for arten. Selvfølgelig vil der være en sammenhæng mellem hvor sjælden og udbredt arten er. Jo mere sjælden og jo mindre udbredt arten er, jo større sandsynlighed er der for, at en forsætlig forstyrrelse kan have en skadelig virkning for arten. Særligt hvis man forstyrrer

deres ynglesteder. Hvis der er tale om, at man skræmmer en flok agerhøns eller en vibe op i forbindelse med sprøjtning, høst eller jordbearbejdning kan det ikke umiddelbart føre til overtrædelse af kravet. Er der tale om rastende gæs siger formuleringen i vejledningen således: "Det vil således ikke nødvendigvis indebære en overtrædelse af forbuddet at skræmme beskyttede arter af gæs væk fra marker med vintersæd, hvis der er alternative fødesøgningsmuligheder i nærheden". Dette skal tolkes således: Selv hvis det er en beskyttet art, der skræmmes bort, vil der med stor sandsynlighed ikke være tale om en forstyrrelse, der har en skadelig virkning for arten, da fuglene i de fleste tilfælde vil kunne finde alternative fødesøgningssteder i nærheden. Er der tale om almindelige arter, vil det næppe være noget problem.

Beskyttelsen omfatter alle vildtlevende fugle. Nogle fugle, f.eks. bramgås, er yderligere beskyttede, f.eks. med krav om oprettelse af fuglebeskyttelsesområder, ligesom der også kan oprettes jagtreservater samt ved begrænsninger af jagttider. Disse forhold omtales ikke nærmere her.

4. Forsætligt drab eller indfangning mv.

Denne bestemmelse fremgår af artsfredningsbekendtgørelsens §§ 10 og 14, se faktaboks 7. Bestemmelsen har baggrund i Habitatdirektivets artikel 12 c), se faktaboks 1 og Fuglebeskyttelsesdirektivet, artikel 5 b) og c), se faktaboks 2.

Bestemmelserne har næppe større betydning for landbrugsdrift.

5. Forsætlig beskadigelse af fuglereder. Æg må ikke forsætligt ødelægges eller beskadiges.

Bestemmelserne om beskadigelse af fuglereder fremgår af jagtlovens § 6a, stk. 2, se faktaboks 7. Fugles reder må således ikke forsætligt ødelægges, beskadiges eller fjernes hvilket har baggrund i fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, litra b, se faktaboks 2. Bestemmelserne har baggrund i Habitatdirektivets artikel 12c), se faktaboks 1 og Fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 b) og c), se faktaboks 2.

Reder, som ikke er i brug og som ikke vil blive genanvendt, er ikke omfattet.

Det fremgår af notat om lov om jagt og vildtforvaltning, § 6a, stk. 2 og § 7, stk. 2, Naturstyrelsen, den 31. januar 2012, at *almindelig skov-, landbrugs- og havedrift som udgangspunkt ikke vil udgøre en overtrædelse af reglerne om beskyttelse af reder og æg, forudsat at driften tilrettelægges under behørig, proportional, hensyntagen til fuglene.*

Der kan være særlige situationer, hvor driften vil kunne have en sådan virkning på bestanden af en art i området, at også almindelig drift vil kunne være i strid med reglen. Jo sjældnere og mere truet en art er, jo større sandsynlig vil der være for, at driften af et areal, hvor der er viden om, at arten befinder sig, vil være i strid med beskyttelsen. Det samme gælder jo større, sammenhængende arealer der skoves (renafdrift), og jo mere omfattende/gennemgribende en skovning er. Kravet til agtpågivenhed i forbindelse med driften vil således være større i sådanne situationer. Der bør ligeledes tages højde for årstiden, f.eks. vil kravet til agtpågivenhed være større i fuglenes yngletid end om vinteren.

Naturstyrelsen skrev i en orientering om jagtloven i 2012, at bestemmelsen om beskyttelse af de enkelte reder og æg ikke hindrer skovning, hverken i eller uden for yngletiden, men derimod forsætlig beskadigelse m.v. af reder og æg.

6. Forsætlig plukning mv. af vildtvoksende bilag IV-planter og forbud mod beskadigelse eller fjernelse fra voksestedet af øvrige beskyttede planter

Beskyttelsen omfatter for planter på Habitatdirektivets bilag IV forsætlig plukning, indsamling, afskæring, opgravning eller oprivning med rod eller ødelæggelse. For øvrige beskyttede planter er der forbud mod, at de beskadiges eller fjernes fra deres voksested. Forbuddet for øvrige beskyttede planter er altså ikke begrænset til forsætlige handlinger.

Man kan overveje, hvad forskellen er i forhold til almindelig landbrugsdrift. I forhold til opdyrkning er der næppe den store forskel. Bestemmelserne siger ikke direkte noget om afgræsning.

Beskyttelsen fremgår af artsfredningsbekendtgørelsens §§ 10, stk. 2 og 14, se faktaboks 7.

§ 14 omfatter planter, der ikke er optaget på habitatdirektivets bilag IV. Bestemmelsen har baggrund i Habitatdirektivets artikel 13 a), se faktaboks 1.

Der er tilsyneladende ikke særlige vejledninger for bestemmelsens anvendelse. Der fremgår følgende af ovennævnte vejledning om habitatreglerne:

"Beskyttelsen gælder overalt i landet, men langt de fleste kendte danske lokaliteter med regelmæssigt forekommende planter på bilag IV er udpeget som Natura 2000-områder. Det betyder, at de er underlagt den yderligere beskyttelse, der følger af denne udpegning, og som omfatter artens leve- (vokse-) sted. Alle plantearterne er desuden fredet og må ikke plukkes eller rives op, jf. artsfredningsbekendtgørelsen.

I langt de fleste tilfælde, hvor voksestederne ligger indenfor Natura 2000-områder, vil beskyttelsen i Habitatbekendtgørelsens § 11 reelt varetages gennem de særlige Natura 2000-regler, som også skal beskytte levestedet, jf. kapitel 5 om hovedprincipper for administrationen af Natura 2000-områderne.

Da alle de omfattede plantearter er fredede og deres voksesteder inden for Natura 2000-områderne beskyttet efter de særlige Natura 2000-regler, giver forbuddet mod at ødelægge planterne ikke anledning til selvstændige overvejelser i relation til Habitatbekendtgørelsens § 11."

Habitatbekendtgørelsens § 11 fremgår af Faktaboks 5.

Naturstyrelsen oplyste i 2008 i forbindelse med afklaring af regelsættet efter ophør af den obligatoriske braklægningsordning, "at etablering af orkidéer kræver meget særlige levevilkår, hvorfor det ikke vil være almindeligt at disse etableres på et areal med 15 års genopdykningsret. Man kan forvente, at etablering af fredede arter i de fleste tilfælde vil ske på mindre afgrænsede områder af et anmeldt areal, og ofte i udkanten af arealet ifald dette støder op til andre områder, hvorpå der allerede forekommer fredede plantearter. Jordbrugere vil derfor i de fleste tilfælde kunne opdyrke sit anmeldte areal igen under hensyntagen til det område, hvorpå de fredede arter har indfundet sig".

En kommune forelagde i 2014 Naturstyrelsen en konkret sag, hvor brugeren af en mark angiveligt havde pløjet, sprøjtet og gødsket en bestand af gøgeurter. Naturstyrelsen svarede, at hvis ejer/bruger ikke konkret var blevet oplyst om der var orkideer på marken ville det være vanskeligt for os (Naturstyrelsen)

at bevise der er handlet imod artsfredningsbekendtgørelsen. Det fremgik ikke af sagen at der var sket en sådan konkret orientering af bruger/ejer. Naturstyrelsen ville derfor ikke foretage sig yderligere i sagen.

7. Beskyttelse af redetræer mv.

Formålet med bestemmelserne er at beskytte kolonirugende fugles reder i ynglesæsonen samt beskyttelse af særligt rovfugle, uglers, sort stoks og rød glentes redetræer samt hule træer og træer med spættehuller i særlige perioder eller hele året. Der er desuden beskyttelse af digesvalereder for en nærmere periode. Bestemmelserne, herunder perioderne, fremgår af artsfredningsbekendtgørelsens § 6, se faktaboks 7. Disse bestemmelser er ikke begrænset til forsætlige handlinger. Bestemmelserne kan have en sammenhæng med bestemmelsen i jagtlovens § 6a, stk. 2, se faktaboks 6 om forsættlig ødelæggelse mv. af fugles reder. Denne bestemmelse gælder hele året, men er altså begrænset til forsætlige handlinger.

Generelt om samspil mellem reglerne

Hvis en myndighedsbehandling angår en art på udpegningsgrundlaget for det Natura 2000-område, som aktiviteten skal vurderes i forhold til og som kan være beliggende både inden for og uden for Natura 2000-området, gælder forsigtighedsprincippet, som defineret i [Waddenzee-dommen](#):

Ved EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Waddenzee-dommen) er der fastlagt principper for habitatvurderinger. I dommen fastslås, at gennemførelse af en nærmere konsekvensvurdering af et projekts miljøpåvirkning af et EF-habitatområde er betinget af, at der foreligger sandsynlighed eller risiko for, at projektet vil påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 43), at en konsekvensvurdering skal gennemføres, hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 45), og at et projekt anses for at kunne påvirke et habitatområde væsentligt, når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning (præmis 49).

Ifølge dommens præmis 61 indebærer en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektet kan godkendes under hensyn til bedste videnskabelige viden på området. Der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konklusionen på konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet. En sådan vished er opnået, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.

Hvis der i øvrigt er tale om en aktivitet, der forudsætter en myndighedstilladelse, gælder habitatbekendtgørelsens §§ 7 og 8.

§ 29 a i naturbeskyttelsesloven angående yngle- eller rasteområder er subsidier i forhold til habitatbekendtgørelsen, dvs. hvis der er tale om godkendelse af et projekt, skal myndigheden anvende habitatbekendtgørelsens § 10, hvor myndigheden (kommunen) kan give tilladelse, mens en dispensation i forhold til naturbeskyttelsesloven skal gives af Styrelsen for Vand og Naturforvaltning, nu Miljøstyrelsen. Det kan virke underligt, at en bekendtgørelse går forud for en lov, men det skyldes, at bekendtgørelsen implementerer en EU-regel, der har forrang i forhold til national lovgivning.

Hvis aktiviteten forudsætter en dispensation i forhold til artsbeskyttelsen, kan kommunen ligeledes give dispensationen i forbindelse med myndighedsbehandlingen.

Hvis der i andre sager er behov for en dispensation, skal denne søges hos Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning, se næste afsnit.

Dispensation

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning kan i henhold til habitatdirektivets § 11, se faktaboks 5, og artsfredningsbekendtgørelsens § 12, se faktorboks 7, fravige bestemmelserne i habitatbekendtgørelsen.

Vejledninger

Der foreligger [Vejledning om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, Naturstyrelsen 2011](#).

Der ligeledes vejledning fra EU-kommissionen [Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the 'Habitats' Directive 92/43/EEC](#), (final version Feb 2007)

Der kan henvises til følgende afsnit side 31 (egen oversættelse):

Med hensyn landbrug⁵⁹, vælger en række medlemsstater forebyggende foranstaltninger at sikre overholdes af artikel 12, gennem udvikling af vejledninger og adfærdskodekser. Det er vigtigt at bemærke, at grundlæggende landbrugspraksis regler vil omfatte beskyttelse af elementer - såsom hække, damme osv. - der har størst sandsynlighed for at være levested for de berørte art. Denne tilgang ses at være passende og effektiv til at bidrage til beskyttelse af disse arter, hvilket giver en stor chance for succes. Rækken af arter, der er bekymring for, er meget bred, og i nogle tilfælde har medlemsstater anset det for hensigtsmæssigt at producere mere detaljeret artsspecifik vejledning. Direktivet kræver alligevel, at sådanne tilgange og redskaber supplerer snarere end erstatter den formelle juridiske beskyttelse, dvs. hvis disse værktøjer (fx adfærdskodekser, bedste praksis) ignoreres, må der være juridiske procedurer for at sikre en effektiv streng beskyttelsesordning for dyrearter.

Fodnote 59 lyder således:

Med hensyn til forholdet mellem landbrug og miljøbeskyttelse, er reformen 2003 om den Fælles landbrugspolitik signifikant i to vigtige henseender. For det første har den brudt forbindelsen mellem Fællesskabets tilskud og produktivitet af landbrugsjord. De fleste landmænd vil nu modtage en enkeltbetalingsstøtte, der ikke længere er relateret til deres produktivitet. Incitamentet for landmændene til at øge produktiviteten vil fremover udelukkende være bestemt af økonomiske betragtninger af markedspriserne. For det andet indføres der en betingelse for at modtage enkeltbetalingsstøtte og enhver anden støtte fra den fælles landbrugspolitik i form af overholdelse af en række miljøstandarder etableret i Fællesskabets miljølovgivning (kendt som krydsoverensstemmelse) og dermed overholdelse af et sæt grundlæggende regler landbrug.

Guidelinen er fra 2007 og siden har vi fået landbrugsreformen i 2015 med den grønne komponent, der foreskriver en vis andel af miljøfokusområder.

Forvaltningsplaner

Guidelinen synes at lægge vægt på forvaltningsplaner, se naturbeskyttelseslovens § 29 b, faktaboks 4, samt vejledninger mv.

Der foreligger 22 forvaltningsplaner bl.a. en forvaltningsplan for [markfirben](#), samt for Gul Stenbræk, der er den eneste plante, der er lavet forvaltningsplan for

I forvaltningsplanen gennemgås den lovgivningsmæssige beskyttelse, artens udbredelse og biologi samt fremtidig forvaltning foruden en oversigt over tilskudsordninger. I forvaltningsplanen for markfirben er der

en generel omtale af økologisk funktionalitet, hvor det bl.a. omtales, at grønbroget tudse flytter til et nyt vandhul efter et par år

Det fremgår af forvaltningsplanen for markfirben, at ekstensiv græsning er gunstig for arten eller foreneligt med markfirbenets behov, mens intensiv græsning er uforenelig med dens behov, da firbenet vil forlade arealet eller blive udryddet p.g.a. et for højt prædationspres.

Det fremgår ikke af forvaltningsplanen, at reglerne fastlægger særlige generelle krav til landmænd.

Det må ved iagttagelse af de officielle orienteringer af reglerne, det ovennævnte citat fra kommissionens vejledning og Hamster-dommen vurderes, at reglerne ikke i sig selv pålægger landmænd særlige forpligtigelser.

Tilskud

Der kan være mulighed for at søge tilskud hos NaturErhvervstyrelsen eller Styrelsen for Vand og Naturforvaltning, nu Miljøstyrelsen (Selv om der tilsyneladende ikke er åbne tilskudsmuligheder lige nu)

Rådgivning

Der kan søges rådgivning hos Naturstyrelsen.

Erstatning

Der er erstatningsregler i naturbeskyttelseslovens § 19 g, hvis der er tale om påbud i forbindelse med anmeldelse af visse former for drift mv. i Natura 2000-områder.

I den sammenhæng kan der blive tale om erstatning i forbindelse med artsbeskyttelse. Bortset herfra vil erstatning alene kunne opnås i henhold til Grundlovens § 73, hvilket vil forudsætte en retssag.

Tilsyn

Naturstyrelsen fører tilsyn med bestemmelser om artsbeskyttelse i naturbeskyttelsesloven, lov om jagt og vildtforvaltning samt i Artsfredningsbekendtgørelsen.

Konsekvenser

Det må ud fra bemærkninger til lovforslag, vejledninger og hidtidige erfaringer antages, at reglerne reelt ikke har større betydning for almindelig landbrugsdrift på dyrkede arealer, der udøves i henhold til den generelle lovgivning, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Det kan være relevant at undersøge tilskudsmuligheder.

Der kan henvises til følgende artikler på LandbrugsInfo:

[Landbrugsdrift og beskyttelse af særlige arters yngle- og rasteområder](#)

[Kvælstofdepositionens betydning for små isolerede søer i agerlandet](#)

[Husdyrbrug og bilag IV-arter](#)

Krydsoverensstemmelse

Jagt og vildtforvaltningslovens §§ 6a, stk. 2 og 7, stk. 2 var i 2012, 2013 og 2014 omfattet af krydsoverensstemmelse, krav 1.27.

Fra 2015 har der været et krav 1.38, hvorefter der i perioden fra 15. marts til 31. juli ikke må foretages beskæring af buskads og træer på arealer, der er beliggende i markblok. Arealer, der er dyrket med lavskov, ikke-støtteberettigede permanente afgrøder eller støtteberettigede permanente afgrøder i form af træer eller buske, er ikke omfattet af de nævnte forbud.

Forbuddet kan fraviges i de tilfælde, hvor særligt vejrlig eller anlægsarbejde kræver beskæring i forbudsperioden.

Oversigt over arter af dyr og planter i bilagene i de anførte love og bekendtgørelse med angivelse af hvilke af de anførte 6 forbud, retsaken omfatter

Der er i de 4 koloner i første række angivet de omtalte love og bekendtgørelser. I 2. række er omtalt hvilke bestemmelser, de enkelte retsakter indeholder med henvisning til det nummer og afsnit, som bestemmelsen er omtalt under i det foregående. Herefter er arterne anført, således, at det er muligt at sammenligne på tværs.

FAKTABOKS 1

Habitatbekendtgørelsen	Artsfredningsbekendtgørelsen	Lov om jagt og vildtforvaltning	Naturbeskyttelseslovens bilag 3
1. Yngle- og rasteområder 5. Ødelæggelse af plantearter mv. * angiver, at arten også er på habitatdirektivets bilag II og dermed relevant i forhold til Natura 2000	3. Forsætligt drab eller indfangning mv., opdelt efter arten er på bilag IV eller ikke 5. Forbud mod plukning mv. Med understregning er angivet planter på bilag IV 6. Beskyttelse af redetræer Understregede arter er generelt med på habitatdirektivets bilag IV (Understregning mangler tilsyneladende for padder)	1. Yngle- og rasteområder 2. Forstyrrelse af pattedyr 4. Fugles reder	1. Yngle- og rasteområder 2. Forstyrrelse af pattedyr
Dyrearter	Dyrearter	Dyrearter	Dyrearter
Pattedyr	Pattedyr	Pattedyr	Pattedyr
Alle arter af flagermus*	Alle arter af flagermus	Alle arter af flagermus	Alle arter af flagermus
Hasselmus	Hasselmus	Hasselmus	Hasselmus
Birkemus	Birkemus	Birkemus	Birkemus
Odder*	Odder	Odder	Odder
Marsvin*			
Alle andre arter af hvaler	Alle arter af hvaler	Alle arter af hvaler, herunder marsvin	Alle arter af hvaler, herunder marsvin
	Ulv		

Krybdyr	Krybdyr	Krybdyr	Krybdyr
Markfirben	Markfirben		Markfirben
	Hugorm		
	Skovfirben		
	Snog		
	Stålor		
			Glatsnog
			Æskulapsnog

Padder	Padder		Padder
Stor vandsalamander*	Stor vandsalamander		Stor vandsalamander*
Klokkefrø*	Klokkefrø*		Klokkefrø
Løgfrø	Løgfrø		Løgfrø

Løvfrø	Løvfrø		Løvfrø
Spidssnuet frø	Spidssnuet frø		Spidssnuet frø
Springfrø	Springfrø		Springfrø
Strandtudse	Strandtudse		Strandtudse
Grønbroget tudse	Grønbroget tudse		Grønbroget tudse
	Bjergsalamander		
	Butsnuet frø		
	Grøn frø		
	Latterfrø		
	Lille vandsalamander		
	Skrubtudse		

Fisk	Fisk	Fisk	Fisk
Snæbel	<u>Snæbel</u>		Snæbel

Insekter	Insekter	Insekter	Insekter
Bred vandkalv	<u>Bred vandkalv</u>		Bred vandkalv
	Eghjort		
Lys skivevandkalv	<u>Lys skivevandkalv</u>		Lys skivevandkalv
Eremit	<u>Eremit</u>		Eremit
Sortplettet blåfugl	Sortplettet blåfugl		Sortplettet blåfugl
Grøn mosaikguldsmed	<u>Grøn mosaikguldsmed</u>		Grøn mosaikguldsmed
Stor kærguldsmed	<u>Stor kærguldsmed</u>		Stor kærguldsmed
Grøn kølleguldsmed	<u>Grøn kølleguldsmed</u>		Grøn kølleguldsmed
	Herorandøje		
	Hedepletvinge		
	<u>Mnemosyne</u>		
	<u>Natlyssværmer</u>		
	<u>Sortplettet ildfugl</u>		
(Stor ildfugl)	<u>Stor ildfugl</u>		
Bløddyr			
Tykskallet Malermusling	<u>Tykskallet Malermusling</u>		Tykskallet Malermusling
	Flodperlemusling		

Planter	Planter	Planter	Planter
Enkelt månerude	<u>Enkelt månerude</u>		
	Hjorteunge		
	Kamillebladet månerude		
	Kongebregne		
	Radeløv-arter		
	Skjoldbregne		
	Stilk-månerude		

	Blå iris		
	<u>Edderkoppeurt-arter</u>		
Fruesko	<u>Fruesko</u>		
Vandranke	<u>Vandranke</u>		
Liden Najade	<u>Liden Najade</u>		
Mygblomst	<u>Mygbloms</u>		
Krybende sumpskærm			
	Orkideer, alle arter		
	Blegblå anamåne		
Gul stenbræk	<u>Gul stenbræk</u>		
	Gyvelkvæler-arter		
	Hestetunge		
	Himmelblå lungeurt		
	Læge-Stokrose		
	Melet kodriver		
	Mose-Post		
	Skotsk løstilk		
	Storblomstret brunelle		
	Vår-kobjælde		

Retsgrundlaget

Det overordnede, internationale juridiske grundlag, der ikke har direkte retsvirkning for borgeren

FAKTABOKS

Habitatdirektivet, 92/43/EØF af 21. maj 1992:

Artikel 12 (dyrearter):

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a) med forbud mod:

- a) alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen
- b) forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer
- c) forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen
- d) beskadigelse af yngle- og rasteområder

I relation til almindelig landbrugsvirksomhed er pkt. b og d mest relevant.

Artikel 13 (plantearter):

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning for de plantearter, der er nævnt i bilag IV, litra b) med forbud mod:

- a) forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen
 - b) opbevaring, transport, salg af eller bytte med og udbud til salg eller bytte af enheder af disse arter, der er indsamlet i naturen, med undtagelse af dem, der lovligt er indsamlet inden dette direktivs vedtagelse.
- Forbuddene gælder for alle livsstadier.

I relation til almindelig landbrugsvirksomhed er pkt. a mest relevant.

Artikel 16

1. Hvis der ikke findes nogen anden brugbar løsning, og fravigelsen ikke hindrer opretholdelse af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde, kan medlemsstaterne fravige bestemmelserne i artikel 12, 13, 14 og 15, litra a) og b):

- a) for at beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne
- b) for at forhindre alvorlig skade navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom
- c) af hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet
- d) med henblik på forskning og undervisning, genopretning af en bestand, genudsætning af disse arter og opdræt med henblik herpå, herunder kunstig opformering af planter
- e) for under omhyggeligt kontrollerede betingelser selektivt og i begrænset omfang at tillade indsamling eller opbevaring af enheder af de arter, der er nævnt i bilag IV, i et antal, der er begrænset og specificeret af de kompetente nationale myndigheder.

2. Medlemsstaterne sender hvert år en rapport til Kommissionen efter den model, som udvalget fastlægger, om fravigelserne efter stk. 1. Kommissionen udtaler sig om fravigelserne inden for højst tolv måneder efter modtagelsen af rapporten og underretter udvalget.

3. Rapporterne skal indeholde oplysninger om:

- a) de arter, der er omfattet af fravigelserne, og begrundelsen herfor, bl.a. risikoens art, med angivelse i givet fald af afviste alternative løsninger og anvendte videnskabelige oplysninger
- b) de midler, ordninger eller metoder, der er tilladt i forbindelse med indfangning eller drab af dyrearter,

og begrundelsen for anvendelsen heraf

c) de omstændigheder med hensyn til tid og sted, hvorunder disse fravigelser tillades

d) den myndighed, der er bemyndiget til at erklære og kontrollere, at disse betingelser er opfyldt, og til at træffe beslutning om, hvilke midler, ordninger eller metoder der må anvendes, inden for hvilke grænser og af hvilke tjenester samt hvilke personer der har ansvaret for gennemførelsen

e) de kontrolforanstaltninger, der iværksættes, og resultaterne heraf.

FAKTABOKS 2

Fuglebeskyttelsesdirektivet, 79/409/EØF af 2. april 1979

Artikel 5

Med forbehold af artikel 7 og 9 træffer medlemsstaterne de nødvendig foranstaltninger til at indføre en generel ordning til beskyttelse af alle de i artikel 1 omhandlede fuglearter, herunder især forbud mod:

a) forsætligt at dræbe eller indfange dem, uanset hvilken metode der anvendes

b) forsætligt at ødelægge eller beskadige deres reder og æg samt fjerne deres reder

c) at indsamle deres æg i naturen og opbevare disse, også selv om de er tomme;

d) forsætligt at forstyrre fuglene navnlig i yngletiden, i det omfang, en sådan forstyrrelse har væsentlig betydning for formålet med dette direktiv

e) at være i besiddelse af fugle af arter, som det ikke er tilladt at jage og indfange.

I relation til almindelig landbrugsvirksomhed er pkt. b og d mest relevant.

FAKTABOKS 3

Ramsarkonventionen, konvention af 2. februar 1971, beskytter vådområder, der har international betydning for vandfugle.

Bernkonventionen fra 19. september 1979 om beskyttelse af vilde dyr og planter samt naturlige levesteder.

Det danske lovgrundlag, der har direkte retsvirkning for borgeren

De internationale forpligtigelser har Danmark implementeret ved følgende love og bekendtgørelser, som er retsgrundlaget for den enkelte borger:

FAKTABOKS 4

Naturbeskyttelsesloven, lovbekendtgørelse nr. 1217 af 28. september 2016:

§ 29 a) De dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Stk. 2. Yngle- eller rasteområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke beskadiges eller ødelægges.

Bilag 3 omfatter de i habitatdirektivets bilag IV i Danmark hjemmehørende arter.

§ 29 b) Miljø- og fødevareministeren kan udfærdige forvaltningsplaner og iværksætte andre tiltag, herunder yde tilskud, med henblik på bevaring af de arter eller bestande af disse, der er nævnt i bilag 3 til loven.

§ 30.

Stk. 1, Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler med henblik på at beskytte eller regulere udnyttelsen af vilde dyre- og plantearter, herunder regler om konservering, registrering og mærkning af sådanne arter og dele og produkter af disse. Der kan herunder fastsættes regler om, at ministeren uden retskendelse kan lade udtage prøver af individer af bestemte vilde dyrearter. Reglerne kan omfatte arter, der stammer både fra Danmark og fra udlandet.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren iværksætter de bevaringsforanstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at det ikke medfører en væsentlig negativ virkning for bevaringsstatus for de arter, som er nævnt i bilag 3 til loven, når de utilsigtet indfanges eller slås ihjel. Bevaringsforanstaltninger iværksættes på grundlag af overvågning eller yderligere undersøgelser.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren iværksætter de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at indsamling i naturen af enheder af de vilde dyre- og plantearter, som er nævnt i bilag 4 til loven, og udnyttelsen heraf er forenelig med hensynet til at bevare disse arter.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler for at gennemføre foranstaltninger som nævnt i stk. 2 og 3.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at den, der udnytter vilde dyre- og plantearter erhvervsmæssigt, skal have autorisation hertil. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om autorisationsordningen, herunder om digital registrering af visse arter m.v., og om, at autorisation kan nægtes eller tilbagekaldes.

Stk. 6. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om kontrol med eller forbud mod indførsel af bestemte arter af vilde dyr, der frembyder risiko for menneske.

FAKTABOKS 5

Habitatbekendtgørelsen, nr. 926 af 27. juni 2016

Generel beskyttelse af visse arter

§ 10. Ved administration af de i §§ 7-8 nævnte bestemmelser kan der ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller
- 2) ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier.

Stk. 2. Vurderingen skal fremgå af de afgørelser, der bliver truffet efter de i §§ 7-8 nævnte bestemmelser.

§ 11. Myndigheden kan fravige § 10, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, og hvis fravigelsen ikke hindrer, at den pågældende bestands bevaringsstatus opretholdes i dens naturlige udbredelsesområde. Fravigelse kan kun ske i de situationer, hvor det ansøgte har til formål at

- 1) beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne,
- 2) forhindre alvorlig skade navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom,
- 3) sikre hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller
- 4) fremme forskning og undervisning, genopretning af en bestand, genudsætning af disse arter og opdræt med henblik herpå, herunder kunstig opformering af planter.

Stk. 2. Beslutning om at fravige stk. 1 træffes af den myndighed, som er tillagt kompetence til at træffe afgørelse efter de almindelige regler i den lovgivning, der regulerer det pågældende område.

Stk. 3. Før der træffes afgørelse om at fravige stk. 1, skal den pågældende myndighed indhente udtalelse fra Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning.

Stk. 4. Beslutning om at fravige, jf. stk. 1, skal meddeles Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning med henblik på information af Europa-Kommissionen.

Habitatbekendtgørelsen vedrører således alene myndighedsbehandling.

FAKTABOKS 6

Lov om jagt og vildtforvaltning, lovbekendtgørelse nr. 1617 af 8. december 2015

§ 6 a. Yngle- eller rasteområder for de pattedyr, der er nævnt i bilag 1, må ikke ødelægges eller beskadiges.

Stk. 2. Fugles reder må ikke forsætligt ødelægges, beskadiges eller fjernes. Æg må ikke forsætligt ødelægges eller beskadiges.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om fældning af visse træer og forbud mod ødelæggelse eller beskadigelse af redesteder og yngle- eller rasteområder.

§ 7. De pattedyr, der er nævnt i bilag 1, må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Stk. 2. Fugle må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden.

FAKTABOKS 7

Artsfredningsbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 867 af 27. juni 2016 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt

§ 1. Bekendtgørelsen omfatter følgende:

- 1) De fuglearter, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten om Den Europæiske Union finder anvendelse.
- 2) De pattedyr, krybdyr, fisk, padder og hvirvelløse dyr (invertebrater), der fremgår af bilag 1.
- 3) De planter, der fremgår af bilag 2.
- 4) De dyr, der fremgår af bilag 3.

Stk. 2. Bekendtgørelsen omfatter også pattedyr og fugle, som er udsat eller er undsluppet menneskelig varetægt, og som har etableret vildtlevende, reproducerende bestande i naturen, medmindre de traditionelt betragtes som husdyr.

Stk. 3. Bestemmelserne om dyr omfatter disse i alle deres livsstadier samt for dele og produkter af disse.

Stk. 4. Bestemmelserne om planter omfatter planter i alle livsstadier og dele og produkter heraf.

Stk. 5. Bestemmelserne om vildt omfatter pattedyr og fugle, herunder trækfugle, som er naturligt forekommende i den danske natur.

§ 6. Kolonirugende fugles redetræer må ikke fældes i perioden 1. februar-31. juli.

Stk. 2. Rovfugles og uglers redetræer må ikke fældes i perioden 1. februar-31. august, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Ørnes, sort storks og rød glentes redetræer må ikke fældes.

Stk. 4. Hule træer og træer med spættehuller må ikke fældes i perioden 1. november-31. august.

Stk. 5. Digesvalereder må ikke ødelægges i perioden 1. april-31. august.

Fredning af dyr og planter omfattet af habitatdirektivet, bilag IV

§ 10. For vildtlevende dyr, som er naturligt forekommende i den danske natur, og som er omfattet af bilag IV, jf. bilag 1, i Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet), er der forbud mod

- 1) alle former for forsætlig indfangning eller drab og
- 2) forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen.

Stk. 2. For vildtvoksende planter i naturen, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, jf. bilag 2, er der forbud mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, opgravning eller oprivning med rod eller ødelæggelse.

§ 12. Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning kan, hvis der ikke findes nogen anden brugbar løsning, og fravigelsen ikke hindrer opretholdelse af den pågældende bestands bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde, fravige bestemmelserne i § 10, og § 11, stk. 1,

- 1) af hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet,
- 2) for at forhindre alvorlig skade, navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom,
- 3) for at beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne,
- 4) med henblik på forskning og undervisning,
- 5) for at genoprette en bestand, genudsætte disse arter og opdræt med henblik herpå, herunder kunstig opformering af planter, eller
- 6) for under strengt kontrollerede betingelser selektivt og i begrænset omfang at tillade indsamling eller opbevaring af enheder af de arter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, i et antal der er begrænset og specificeret af de kompetente myndigheder.

Fredning af dyr og planter, som ikke er omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivet eller habitatdirektivets bilag IV

§ 14. For vildtlevende dyr, der er nævnt i bilag 1, men ikke er markeret med understregning, er der forbud mod forsætligt drab eller indfangning, uanset hvilken metode der anvendes.

Stk. 2. For vildtvoksende planter i den danske natur, der er nævnt i bilag 2, men ikke er markeret med understregning, er der forbud mod, at de beskadiges eller fjernes fra deres voksested.